

Vasile Alecsandri

DOINE, PASTELURI, POEZII POPULARE

LITERA®
București
2018

CUPRINS

<i>Tabel cronologic</i>	5	Gerul	89
DOINE (1842-1852)		Viscolul	90
Doina	11	Sania.....	91
Baba Cloanța.....	13	Mezul iernei	92
Sora și hoțul.....	19	La gura sobei.....	93
Crai-nou	22	Bradul.....	94
Maghiara	26	Sfârșitul iernei.....	96
Altarul monastirei Putna.....	30	Oaspeții primăverii	97
Andrii-Popa	32	Cucoarele.....	98
Groza	35	Noaptea	99
Ursiții	37	Dimineața	100
Strigoiful	40	Tunetul.....	101
Ceasul rău	43	Floriile	102
Strunga.....	46	Paștele.....	104
Cântic haiducesc.....	48	Plugurile	105
Făt-Logofăt	50	Sămănătorii	106
Hora	52	Rodica	107
Sburătorul	54	Lunca din Mircești	108
Tatarul (Cântic vechi)	56	Malul Siretului	110
Cinel-cinel.....	57	Flori de nufăr	111
Mândrulița de munte.....	58	Concertul în luncă	112
Dorul româncei	59	Vânătorul.....	114
Cântic ostășesc	61	Puntea	115
Dorul (Cântic de lume)	62	Balta	116
Doina iubirei.....	63	Fântâna.....	117
Mărioara, Florioara		Secerișul.....	118
(Legendă)	65	Cositul	119
PASTELURI (1862-187...)		Portret (dedicat	
Serile la Mircești	85	doamnei X... Y... Z...)	120
Sfârșit de toamnă	87	Portret (dedicat princesei	
Iarna.....	88	Natalia Ghica).....	121
		Pe coastele Calabrei	122
		Linda-Raia.....	123

Calea-robilor	124
Buchet (calul favorit al d-rei Maria Docan) ...	125
Mandarinul	127
Pastel chinez (dedicat lui I. A. C.)	129
Baraganul	131
Valul lui Traian	133

POEZII POPULARE

Miorița	139
Năluca	142
Cucul și turturica	143
Balaurul	147
Erculean	149
Blestemul	151
Inelul și năframa	153
Păunașul codrilor	156
Soarele și luna	158

Șoimul și floarea fragului	161
Brumărelul	162
Ciuma	163
Holera	165
Bogatul și săracul	167
Stejarul și cornul	169
Călătorul	170
Fata de birău	171
Mândra din Muncel	172
Românii de pe malurile Dunării	173
Muiereșcă din Brașău ...	174
Dolca	175
Șalga	178
Mihu copilul	181
Toma Alimoș	189
Român Grue Grozovanul	193
Codreanul	199

DOINA

Doina, doiniță!

De-aș avea o puiculiță
Cu flori galbine-n cosiță,
Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândruliță
Cu ochișori de porumbică
Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară
Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!

Face-m-aș privighitoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

*

Doina, doiniță!

De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Ș-o sorioară de bărdiță!

De-aș avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!

De-aș avea vro șapte frați,
Toți ca mine de bărbați
Și pe zmei încălecați!

Face-m-aș un vultur mare,
De-aș cânta ziua, la soare,
Doina cea de răzbunare !

*

Doina, doiniță!
Și i-aș zice: „Mândruliță,
Mă jur p-astă cruciliță
Să te țin ca un bădiță!”

Și i-aș zice: „Voinicele,
Să te-ntreci cu rândunele
Peste dealuri și vâlcele!”

Și le-aș zice: „Șapte frați,
Faceți cruce și jurați
Vii în veci să nu vă dați!”

Hai, copii, cu voinicie,
Să scăpăm biata moșie
De păgâni și de robie!

BABA CLOANȚA

Baba-i calul dracului
(Vorbă veche)

Sede baba pe călcaie
În tufarul cel uscat,
Și tot cată nencetat
Când la luna cea bălaie,
Când la focul cel din sat.

Și tot toarce, cloanța toarce,
Din măsele clănțănind
Și din degite plesnind.
Fusu-i rapide se-ntoarce,
Iute-n aer sfârâind.

„Fugi, Urâte! baba zice,
Peste codrul cel frunzos,
În pustiu întunecos!
Fugi, s-alerge-acum aice
Dragul mândrei, Făt-Frumos.

De-a veni el după mine
Să-l iubesc eu, numai eu,
Dare-ar Domnul-Dumnezeu
Să-i se-ntoarcă tot în bine,
Cum se-ntoarce fusul meu!

Iar de n-a vrea ca să vie,
Dare-ar Duhul necurat
Să fie-n veci fărmeecat
Și de-a Iadului urgie
Vecinic să fie-alungat!

În cap ochii să-i se-ntoarcă
 Și să-i fie graiul prins,
 Iar Satan, c-un fer aprins,
 Din pept inima să-i stoarcă
 Și s-o ardă-n foc nestins!

Fiară-Verde să-l gonească
 Cât va fi câmp de gonit
 Și lumină de zărit.
 Noaptea încă să-l muncească
 Sânge-Roș și Hraconit!"¹

Toarce baba, mai turbată!
 Fusu-i zboară nevăzut,
 Căci o stea lungă-au căzut,
 Pe lună s-au pus o pată
 Și în sat focul au scăzut:

„Dragă puiule, băiete,
 Trage-ți mâna din cel joc
 Ce se-ntoarce lângă foc,
 Și ochii de la cele fete,
 Cu ochi mari, fără de noroc.

Vin' la mine, voinicele,
 Că eu noaptea ți-oi cânta,
 Ca pe-o floare te-oi căta,
 De diochi, de soarte rele,
 Și de șerpi te-oi descânta.

Vai! din ziua cea de vară
 Când, prin luncă rătăcit,
 Cântai Doina de iubit,
 Cu-a mea inimă amară
 Sufletu-mi s-au învrăjbit!

Adă-mi fața ta voioasă
 Și ai tăi ochi de dismierdat,
 Că mă jur în ceas curat
 Să-ți torc haine de matasă,
 Haine mândre de-mpărat.

Vârcolaciul se lățește
 Sus, pe lună, ca un nor,
 Vin' ca paserea-ntr-un zbor
 Pân' ce viața-mi se sfârșește
 Ca și lâna din fuior."

Baba Cloanța geme, plânge,
 Căci fuiorul s-au sfârșit,
 Iar voinicul n-au venit!
 Mânele cumplit își frânge,
 Crunt strigând spre răsărit:

„Sai din hău fără de lumină
 Tu, al cerului dușman!
 Tu, ce-n veacuri schimbi un an
 Pentru-un suflet ce suspină,
 Duhul răului, Satan!

Tu, ce stingi cu-a ta aripă
 Candela de pe mormânt,
 Unde zac moaște de sfânt,
 Când încungiuri într-o clipă
 De trei ori acest pământ!

Vin' ca-n ceasul de urgie
 Când zbori noaptea blăstemând,
 Ca să-mi faci tu pe-al meu gând,
 Că de-acum pe vecinicie
 Ție sufletul îmi vând !"

Abie zice, și deodată
 Valea, muntele vuiesc,
 În nori corbii croncăiesc,
 Și pe-o creangă ridicată
 Doi ochi dușmani strălucesc!

„Eu pe mândru-ți l-oi aduce
 (Zbeară-un glas ce dă fiori),
 Pintre șerpi și pintre flori,
 La cea baltă de mă-i duce
 Și-mpregiuru-i de trei ori!”

Baba Cloanța se pornește
 Fără grijă de păcat,
 Cu Satan încălecat,
 Ce din dinți grozav scrâșnește
 Și tot blastemă turbat.

Saltă baba, fuge, zboară
 Cu sufletul după dor,
 Ca o buhnă la izvor,
 Și-n urmă-i se desfășoară
 Toată lâna din fuior.

Fuge baba despletită,
 Ca vârtejul fioros,
 Sus, pe malul lunecos,
 Și-n tăcerea adâncită
 Satan urlă furios.

Mii de duhuri ies la lună,
 Pintre papură zburând,
 Și urmează șuierând,
 Baba Cloanța cea nebună
 Care-aleargă descântând.

Codrul sună, clocotește
 De-un lung hohot pân' în fund.
 Valea, dealul îi răspund
 Prin alt hohot ce-ngrozește,
 Dar pe dânsa n-o pătrund!

Ea n-aude, nici nu vede,
 Ci tot fuge nencetat,
 Ca un duh înspăimântat,
 Căci Satana o răpede
 Cătră țelul depărtat.

Zece pasuri încă grele...
 Mândrul că și-a dismierda,
 Ca pe-o floare l-a căta,
 De diochi, de soarte rele
 Și de șerpi l-a descânta.

Doi pași încă... Vai! în luncă
 Țipă cucoșul trezit;
 Iar Satan afurisit
 Cu-a sa jertfă se aruncă
 În băltoiuul mucezit!

Zbucnind apa-n nalte valuri,
 Mult în urmă clocoti,
 În mari cercuri se-nvârti,
 Și de trestii, și de maluri
 Mult cu vuiet se izbi.

Iară-n urmă liniștită
 Dulce unda-și alina,
 Și în taină legăna
 Fața lunii înălbită
 Ce cu ziua se-ngăna...

Când pe malu-i trece noaptea
 Călătorul şuierând,
 Pintre papuri când şi când
 El aude triste şoapte
 Ş-un glas jalnic suspinând:

„Vin' la mine, voinicele,
 Că eu noaptea ți-oi cânta,
 Ca pe-o floare te-oi căta,
 De diochi, de soarte rele,
 Şi de şerpi te-oi descânta!”

SORA ŞI HOŢUL

Sus, în deal, la monăstire,
 Plânge sora-ntr-o grădină,
 Plânge noaptea şi suspină
 Dup-a lumii fericire:

„De când eu eram copilă
 Sunt de toţi ai mei uitată
 Şi de rude fără milă
 În pustiuri lepădată!

Fără vină, din născare
 Mă văzui eu pedepsită,
 Şi de-a lumii dismierdare
 Mă simţii în veci lipsită!

În amar trăind de mică,
 Ochii-mi plâng, sufletu-mi geme,
 Şi, ca pomul ce jos pică,
 Viaţa-mi cade fără vreme!

Ah! sfârşească-se îndată
 Astă viaţă de durere!
 Vie moartea aşteptată
 Ca o dulce mângâiere!”

„Ce spui, dragă surioară?
 (Zise hoţul din pădure)
 Cu-ai tăi ochi ca două mure,
 Tu, frumoasă lacrimioară,